

13.6.2025

Sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö 18.5.2025 luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (terveystarkastukset).

Lausuttavana olevalla esityksellä ehdotetaan muutettavaksi terveydenhuoltolakia, asevelvollisuuslakia, naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annettua lakia, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annettua lakia ja oppilas- ja opiskeluhuoltolakia.

Esityksessä ehdotetaan, että neuvolaa, kouluterveydenhuoltoa ja lasten sekä nuorten suun terveydenhuoltoa koskevia terveydenhuoltolain säännöksiä muutettaisiin siten, että laissa ei enää säädettäisi tarkoista ajankohdista, jolloin terveystarkastukset on toteutettava. Terveystarkastusten ajankohdasta ja sisällöstä säädettäisiin jatkossa asetuksessa.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opiskeluterveydenhuollon terveystarkastuksia siten, että oppivelvollisuusikäisille opiskeluterveydenhuoltoon sisältyisi jatkossa Puolustusvoimien ennakkoterveystarkastus hyvinvointialueen järjestämänä sinä vuonna, kun opiskelija täyttää 18 vuotta. Kaikkien yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden terveystarkastus ehdotetaan muutettavaksi tarpeen mukaan tehtäväksi.

Valtiovarainministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Hallituksen esitys liittyy pääministeri Orpon hallitusohjelmassa linjattuun toimenpiteeseen koskien terveystarkastusten toteuttamista nykyistä enemmän digitalisaation ja sähköisten palvelujen avulla, tavoitellen myös tarkastusten vaikuttavuuden parantamista. Esitykseen liittyen hallitus on linjannut säästötavoitteen, joka on hallitusohjelman valmistumisen jälkeen täsmentynyt 10 milj. euroon vuodesta 2027 lähtien. Esitys liittyy vuoden 2026 talousarvioesitykseen ja on tarkoitus käsitellä sen yhteydessä.

Esityksen taloudellisissa vaikutuksissa on sinänsä selkeästi kuvattu esityksen vaikutukset valtion talousarvioon momenteittain (s. 38). Esityksen säästövaikutuksen suhteessa valtion talouteen on arvioitu olevan (nettomääräisesti) n. 2,5 milj. euroa vuonna 2026 ja n. 9,4 milj. euroa vuodesta 2027 eteenpäin. Valtiovarainministeriö suosittelee, että ko. taulukkoa täsmennettäisiin jatkovalmistelussa siten, että siinä kuvattaisiin omalla rivillään edellä mainitut vaikutukset valtion talouteen nettomääräisesti. Tämä yksityiskohta selkeyttäisi esitystä, sillä vaikka esitys toteuttaa hallituksen linjaaman 10 milj. euron säästön

hyvinvointialueiden valtion rahoituksen osalta (momentti 28.89.31), niin koko valtion talouden tasolla esitys ei (nettomääräisesti) täysin toteuta linjattua säästöä vuodesta 2027 eteenpäin¹.

Luonnoksen perusteella linjatun säästön alittuminen aiheutuisi Terveiden ja hyvinvoinninlaitokseen (jatkossa THL) kohdistuvasta 600 000 euron lisäresurssitarpeesta vuodesta 2027 alkaen. Jatkovalmistelussa olisi selvitettävä, onko esitystä mahdollista muuttaa siten, että linjattu säästö toteutuu tai puuttuva säästö olisi kompensoitava muulla tavoin. Edellä mainitun lisäksi valtiovarainministeriö huomauttaa, että mainittu lisäresurssintarve ei sisälly vuosia 2026–2029 koskevaan julkisen talouden suunnitelmaan².

Valtiovarainministeriö edellyttää, että taloudellisten vaikutusten lisäksi myös suhdetta talousarvioon laajennetaan ja täsmennetään jatkovalmistelussa siten, että luvussa 11.2 kuvataan selkeästi ja kokonaisuutena (momenteittain) kaikki esityksen vaikutukset valtion talousarvioesitykseen.

Muita huomioita

Oppilaitosympäristön tarkastukset ehdotetaan terveydenhuoltolain muutoksella toteutettavaksi jatkossa "määräajoin" ja asetuksella edellä mainittua täsmennettäisiin siten, että tarkastus toteutuisi jatkossa kolmen vuoden sijaan neljän vuoden välein. Kyseisen muutoksen vuosittaiseksi säästövaikutukseksi on arvioitu 220 000 euroa vuodesta 2026 alkaen mutta epäselväksi jää, onko muutoksella vaikutusta korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoon ja edelleen valtion talousarvion momentille 33.60.35.

Esityksen vaikutusten arvioinnin luvuissa 4.2.1 ja 4.2.2.3 kuvataan vaikutuksia puolustusvoimien kustannuksiin ja hallintoon. Esityksessä ei täsmennetä, mihin esityksessä kuvattu 4,992 milj. euron siirtosumma perustuu³. Esityksessä viitataan lisäksi puolustusvoimien osalta tietojärjestelmien kehittämistarpeisiin ja toisaalta hallinnollisen työn vähentymiseen. Näitä vaikutuksia ei kuitenkaan tarkemmin euromääräisesti kuvata.

Valtiovarainministeriö toteaa, että esityksen vaikutusten arvioinnissa ei ole tarkemmin avattu sitä, millä laskentaoletuksilla suun terveydenhuoltoon lisättävä määräaikaistarkastus olisi kustannusneutraalisti hyvinvointialueilla toteutettavissa. Esityksen perusteluja ja taloudellisten vaikutusten arviointia tulisi edellä mainituilta osin täydentää.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Mika Niemelä

¹ Jäädä hallituksen linjaamasta 10 milj. euron säästöä vajaaksi 580 000 euroa vuodesta 2027 lähtien.

² Toisaalta vaikutusten arvioinnissa ei myöskään ole avattu sitä, mihin laskenta- ja muihin oletuksiin THL:n sähköisen terveyskyselyn ylläpidon arvioitu 600 000 euron lisäresurssitarve perustuu.

³ Mahdollisesti kyseessä on arvio nykytilasta.

VN/34144/2023-VM-22

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: